

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра маркетингу та міжнародної торгівлі

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету аграрного менеджменту

_____ Анатолій ОСТАПЧУК

_____ 2022 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри маркетингу та міжнародної торгівлі

Протокол № 9 від 29 квітня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ Руслан БУРЯК

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП _____

Василь ЗБАРСЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Комерційно-посередницька діяльність _____
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 075 «Маркетинг»

освітня програма «Маркетинг»

Факультет аграрного менеджменту

Розробник: к.е.н., доцент Гераймович В. Л.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Комерційно-посередницька діяльність
 (назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	075 «Маркетинг» (шифр і назва)	
Освітня програма	Маркетинг (назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	- (назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	1
Семестр	7	2
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна робота	75 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. 5 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Комерційно-посередницька діяльність»: усестороннє поглиблення знань, оволодіння теоретичними знаннями та практичними навиками в сфері сучасного товарного обігу з метою ефективного її функціонування; формування актуальних поглядів на можливості управління комерційною діяльністю посередницьких підприємств для переходу до сучасних

технологій, стратегій, тактики закупівлі та продажу товарів; використання та застосування сучасних форм, методів здійснення комерційних операцій для ефективного ведення комерційної діяльності посередницьких підприємств.

Завдання дисципліни «Комерційно-посередницька діяльність» полягають в отриманні здобувачами знань щодо виявлення закономірностей і тенденцій розвитку сучасної торгової справи в складних умовах сучасної ринкової економіки з тим, щоб творчо використовувати ці закономірності і тенденції для ефективного здійснення торгових процесів у сфері товарного обігу; формування здійснення комплексного підходу до ефективної організації комерційної діяльності посередницьких підприємств; визначення та аналізу мети, завдань і практики комерційної діяльності посередницьких підприємств з точки зору держави, галузей виробництва, підприємств та споживачів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи комерційної діяльності посередницьких підприємств;
- комерційні процеси, які здійснюються у торгівлі, їх особливості;
- особливості, основні форми та методи оптової та роздрібно торгівлі;
- види договорів та угод, які укладаються в процесі комерційної роботи;
- систему показників аналізу ефективності комерційної діяльності посередницьких підприємств;
- методiku планування товарних запасів та управління ними;
- основні види комерційних ризиків та їх вплив на комерційну діяльність посередницьких підприємств;
- основну законодавчу та нормативну базу, що регламентує комерційну діяльність посередницьких підприємств;

вміти:

- раціонально організувати комерційні процеси у торгівлі;
- ефективно вести комерційну діяльність, здійснювати комерційні операції і торгові процеси у сфері товарного обігу;
- організувати та впровадити найбільш ефективні форми та методи оптового та роздрібно продажу товарів, засоби стимулювання;
- ефективно формувати товарні запаси та управляти ними;
- застосовувати у практичній діяльності показники оцінки ефективності комерційних угод та комерційної діяльності;
- здійснювати контроль і оцінку комерційної діяльності підприємств;
- вдало здійснювати внутрішнє планування комерційної діяльності;
- використовувати законодавчу та нормативну базу, яка регламентує комерційну діяльність посередницьких підприємств.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК5. Здатність до діагностування маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, здійснення маркетингового аналізу та прогнозування.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Змістовий модуль 1. Концепція та основи комерційної діяльності посередницьких підприємств

Тема лекційного заняття 1. Поняття і сутність комерційної діяльності посередницьких підприємств

Комерція. Сутність комерційної діяльності. Комерційна робота в торгівлі. Розвиток комерційної діяльності. Чинники, що впливають на розвиток комерційної діяльності. Характер та зміст процесів, що здійснюються в торгівлі. Види основних комерційних процесів. Цілі комерційної діяльності. Предмет, зміст і завдання комерційної діяльності посередницьких підприємств.

Сутність, функції і класифікація торговельних підприємств. Зміст і основні принципи господарської діяльності торговельних підприємств.

Особисті та професійні вимоги до комерційного працівника. Етичний кодекс підприємця-комерсанта. Етикет підприємця-комерсанта.

Тема лекційного заняття 2. Організація господарських зв'язків у торгівлі та форми, методи комерційних розрахунків

Сутність і порядок регулювання господарських зв'язків у торгівлі. Система господарських зв'язків у торгівлі. Загальні положення договору купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу. Договір на постачання товарів. Зміст та основні умови договору постачання. Державний контракт на постачання товарів для державних потреб. Договір контрактації. Прямі договірні зв'язки торгових підприємств з виробниками товарів. Запит. Оферта. Рекламація.

Готівкова форма розрахунків. Безготівкова форма розрахунків. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями. Акредитивна форма розрахунків. Розрахунки чеками. Розрахунки в порядку планових платежів. Порядок відкриття рахунків у банку. Розрахунки в іноземній валюті.

Тема лекційного заняття 3. Організація роботи комерційних служб та показники аналізу ефективності комерційної діяльності торг. підприємств

Структура комерційних служб підприємств. Обов'язки, функції та завдання працівників комерційних служб. Основні принципи роботи при роботі з постачальниками. Функції та робота окремих підрозділів комерційних служб підприємства. Робота оперативних комерційних груп.

Основні фінансові документи комерційної діяльності торговельного підприємства. Види та джерела формування прибутків торговельного підприємства. Призначення та сутність прибутку від реалізації товарів. Види та

структура витрат торговельного підприємства. Система показників аналізу ефективності та основні розрахунки комерційної діяльності торгового підприємства.

Тема лекційного заняття 4. Комерційні операції по закупівлі та формуванню товарних запасів

Сутність, роль і зміст закупівельної роботи. Вивчення і пошук комерційних партнерів при закупівлі товарів. Класифікація постачальників. Контроль та облік надходження товарів від постачальника.

Товарний запас. Товарні запаси торговельного підприємства, їх призначення та класифікація. Стадії формування товарних запасів у сфері обігу. Величина та рівень товарних запасів підприємства. Управління товарними запасами. Основні показники використання, обліку та планування товарних запасів. Методи обліку товарних запасів на торговельному підприємстві: інвентаризація; зняття залишків (оперативний облік); балансовий метод. Оптимізація товарних запасів на складі оптового підприємства.

Змістовий модуль 2. Організація комерційної діяльності посередницьких підприємств в сучасних умовах розвитку

Тема лекційного заняття 1. Комерційна діяльність оптових підприємств по збуту продукції

Зміст комерційної роботи з оптового продажу товарів. Організація і технологія оптового продажу товарів. Пошук оптових покупців товарів. Організація господарських зв'язків, укладання договорів. Значення оптової реалізації товарів. Основні операції з оптового продажу товарів.

Форми оптового продажу товарів: транзитний продаж та продаж товарів зі складів. Методи оптового продажу товарів: за особистим відбором товарів покупцями; за письмовими, телефонними заявками; через роз'їзних товарознавців; через авто склади; поштовими посилками. Організація надання послуг оптовими підприємствами клієнтам. Класифікація послуг.

Необхідність засобів сприяння для ефективного продажу. Планування роботи щодо забезпечення продажу товарів засобами сприяння.

Тема лекційного заняття 2. Комерційна робота з роздрібного продажу товарів

Роздрібна торгівля, її зміст та значення. Етапи комерційної роботи з роздрібного продажу товарів. Торгове обслуговування населення, післяпродажне обслуговування. Формування оптимального асортименту товарів у магазині.

Основні методи продажу товарів у роздрібній торгівлі: самообслуговування; обслуговування через прилавок; продаж за зразками; продаж з відкритим викладенням і вільним доступом покупців до товарів; продаж за попередніми замовленнями. Торгівля поштою.

Організація надання торгових послуг покупцям. Система послуг у роздрібній торгівлі як спосіб стимулювання продажів товарів. Основні та додаткові послуги. Способи та методи стимулювання збуту товарів. Реклама на місці продажу товарів: призначення та основні її види. Вплив роздрібною продажу на підвищення культури торгівлі. Оцінка рівня культури торгового обслуговування покупців при роздрібному продажі товарів.

Тема лекційного заняття 3. Організація торгівлі на ярмарках, виставках, біржах, аукціонах, конкурсах (тендерах)

Роль ярмарок, виставок у підвищенні ефективності комерційної діяльності. Типи торговельних ярмарок, виставок. Порядок їх проведення. Контроль ефективності участі в ярмарках, виставках. Використання оптових ринків для закупівлі, продажу товарів. Учасники торгів на оптових ринках. Вибір їх форми. Ділові взаємовідносини оптових продавців, покупців та адміністрації ринку.

Біржа, як одна з форм організації оптового ринку. Правила біржової торгівлі. Види біржових угод. Доцільність ф'ючерсних угод в умовах ринку. Комерційна робота брокера. Документальне оформлення комерційних операцій брокера з клієнтом.

Види аукціонів. Порядок організації торгівлі на аукціонах. Методи їх проведення. Особливості оформлення операцій із закупівлі /продажу/ товарів на аукціонах. Доцільність тендерної торгівлі в умовах ринку. Види торгів. Підготовка та їх оголошення. Подання пропозицій учасниками. Порядок вибору переможця торгів.

Тема лекційного заняття 4. Лізинг, факторинг, франчайзинг в ринковій економіці

Суть лізингу, його форми, типи, види. Завдання лізингових асоціацій. Внутрішній та міжнародний лізинг. Лізингові операції. Порядок укладання і виконання договору лізингу. Економічні основи лізингу.

Факторинг. Сутність факторингу. Факторингові послуги. Організація та здійснення факторинг-операцій. Факторинг-фірми, їх значення та завдання.

Сутність франчайзингу та історія його розвитку. Мета франчайзингу. Основні види франчайзингу та їх характеристика. Франшиза. Економічні основи розвитку франчайзингу. Джерела прибутків та витрат франчайзера.

Особливості комерційної роботи при здійсненні експортно-імпортних операцій. Міжнародна комерційна операція. Суть та види міжнародних торгово-посередницьких операцій. Організація зовнішньоторговельних операцій. Організація експортно-імпортних операцій. Міжнародний контракт купівлі-продажу товарів: структура, зміст, основні умови та обґрунтування.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Концепція та основи комерційної діяльності посередницьких підприємств												
Тема 1. Поняття і сутність комерційної діяльності посередницьких підприємств	15	2	4			9	15	2	-	-		13
Тема 2. Організація господарських зв'язків у торгівлі та форми, методи комерційних розрахунків	15	2	4			9	15	2	2	-		11
Тема 3. Організація роботи комерц служб та показники аналізу ефективності комерц. діяльності торговельних підприємств	15	2	2			11	15	-	-	-		15
Тема 4. Комерційні операції по закупівлі та формуванню товарних запасів	15	2	4			9	15	-	2			13
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>60</i>	<i>8</i>	<i>14</i>			<i>38</i>	<i>60</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>-</i>		<i>52</i>
Змістовий модуль 2. Організація комерційної діяльності посередницьких підприємств в сучасних умовах розвитку												
Тема 1. Комерційна діяльність оптових підприємств по збуту продукції	15	2	4		-	9	15	-	2	-		13
Тема 2. Комерційна робота з роздрібного продажу товарів	15	2	4		-	9	15	2	2	-		11
Тема 3. Організація торгівлі на ярмарках, виставках, біржах, аукціонах, конкурсах (тендерах)	15	2	4			9	15	-	-	-		15
Тема 4. Лізинг, факторинг, франчайзинг в ринковій економіці	15	1	4			10	15	-	-	-		15
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>60</i>	<i>7</i>	<i>16</i>			<i>37</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>-</i>		<i>54</i>
Усього годин	120	15	30	-	-	75	120	6	8	-		106

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

не передбачено навчальним планом

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття і сутність комерційної діяльності посередницьких підприємств	4
2	Організація господарських зв'язків у торгівлі та форми, методи комерційних розрахунків	4/2
3	Організація роботи комерційних служб та показники аналізу ефективності комерційної діяльності торговельних підприємств	2
4	Комерційні операції по закупівлі та формуванню товарних запасів	4/2
5	Комерційна діяльність оптових підприємств по збуту продукції	4/2
6	Комерційна робота з роздрібного продажу товарів	4/2
7	Організація торгівлі на ярмарках, виставках, біржах, аукціонах, конкурсах (тендерах)	4
8	Лізинг, факторинг, франчайзинг в ринковій економіці	4

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

не передбачено навчальним планом

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами з дисципліни: «Комерційно-посередницька діяльність»

1. Поняття і суть комерційної діяльності.
2. Роль і задачі розвитку комерційної діяльності на сучасному етапі.
3. Торгові комерційні структури, їхні види, функції, організаційна побудова.

4. Система показників аналізу ефективності комерційної діяльності торгового підприємства.
5. Особистісні і професійні вимоги до комерційного працівника.
6. Етикет підприємця-комерсанта.
7. Ділові переговори комерційного працівника з партнерами і їхній аналіз.
8. Види комерційних листів у діловому листуванні.
9. Поняття комерційної інформації і комерційної таємниці.
10. Забезпечення захисту комерційної таємниці.
11. Роль товарних знаків у комерційній роботі.
12. Сутність і порядок регулювання господарських зв'язків у торгівлі.
13. Порядок укладання і розірвання договору постачання.
14. Зміст договору постачання.
15. Прямі договірні зв'язки торгових підприємств із виробниками товарів і їх ефективність.
16. Заявки і замовлення на товари.
17. Сутність, роль і зміст закупівельної роботи.
18. Вивчення і пошук комерційних партнерів по закупівлі товарів.
19. Закупівля товарів на оптових ярмарках і оптових ринках.
20. Контроль і облік надходження товарів від постачальників.
21. Сутність, роль і зміст комерційної роботи з продажу товарів.
22. Організація і технологія оптового продажу товарів.
23. Комерційна робота з продажу товарів на роздрібних торгових підприємствах.
24. Сутність, роль і розвиток біржової торгівлі.
25. Порядок організації товарної біржі. Органи управління.
26. Організація торгових операцій на біржі.
27. Сутність і організаційні форми аукціонів.
28. Порядок проведення аукціону.
29. Поняття асортименту і торгової номенклатури товарів.
30. Порядок формування і регулювання асортименту товарів на оптових торгових підприємствах.
31. Основні фактори формування торгового асортименту на підприємствах роздрібної торгівлі.
32. Принципи підбору і встановлення товарного асортименту в магазинах.
33. Планування асортименту товарів у магазинах.
34. Роль товарних запасів у забезпеченні стійкості товарного асортименту.
35. Управління товарними запасами на складах оптових торгових підприємств і в магазинах.
36. Роль сучасної теорії і практики маркетингу в комерційній діяльності.
37. Маркетингові рішення роздрібних торгових підприємств.
38. Маркетингові рішення оптових торгових підприємств.
39. Поняття і роль реклами на товарному ринку.
40. Рекламний бізнес за кордоном.
41. Організація роботи рекламно-інформаційних агентств.
42. Складання рекламних програм і укладання договорів між учасниками

рекламного процесу.

43. Рекламні засоби і їх застосування в роздрібній і оптовій торгівлі.
44. Сутність експортно-імпорتنих операцій.
45. Організація експортно-імпорتنих операцій.
46. Поняття митниці і її функції.
47. Організація митної справи в Україні.
48. Порядок митного оформлення і контролю вантажів.
49. Сутність лізингу, його види і порядок висновку лізингового контракту.
50. Поняття факторингу і сфера його застосування.

ПАКЕТИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Магістр» спеціальність 075 «Маркетинг»	Кафедра маркетингу та міжнародної торгівлі 2022-2023 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Комерційно- посередницька діяльність»	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Буряк Р.І. (ПБ)

1. Особистісні і професійні вимоги до комерційного працівника.
2. Порядок формування і регулювання асортименту товарів на оптових торгових підприємствах.

Тестові завдання:

1. Встановіть послідовність етапів формування асортименту товарів на складах оптових підприємств:

1	А. Встановлення кількості реалізованих різновидів товарів по кожному найменуванню
2	Б. Розробка конкретного асортиментного переліку товару
3	В. Встановлення переліку основних груп і підгруп реалізованих товарів
4	Г. Розподіл окремих груп і підгруп товарів між споживчими комплексами і мікрокомплексами постійного і сезонного характеру

2. Як називається метод обліку товарних запасів, який передбачає суцільний перелік всього асортименту товарів шляхом переваження та перемірювання)

(у бланку відповідей впишіть одним словом назву метода обліку товарних запасів)

3. Яке слово пропущене у реченні (визначенні).

... .. торгового підприємства – це маса товарів, призначена для подальшого продажу підприємствам оптової торгівлі чи підприємствам роздрібно-торгівлі. (у бланку відповідей подати двома словами)

4. Встановити відповідність між сутністю, особливостями організаційно-правових форм господарювання юридичних осіб:

1. Державне і муніципальне унітарне підприємство	А. Добровільне об'єднання громадян на основі членства для сумісної виробничої або іншої господарської діяльності; прибуток розподіляється перш за все з урахуванням трудової участі, а не майнового внеску
--	--

2. Виробничий кооператив	Б. Комерційна організація, що не наділяє правом власності на закріплене за нею власником майно; майно є неподільним, ні за яких умов не може бути розподілене по внесках, частках, паях, у т.ч. між працівниками підприємства
3. Товариство з обмеженою відповідальністю	В. встановлене одним або декількома особами товариство, статутний капітал якого поділений на частки, визначені засновницькими документами

5. Комерцію можна розглядати як одну із форм (видів) підприємницької діяльності.

Так	Ні
-----	----

6. Сума, на яку підприємство може собі дозволити зменшити виручку від реалізації продукції, не виходячи із зони прибутку – називається:

1	Точка беззбитковості
2	Запас фінансової міцності
3	Коефіцієнт маржинального прибутку
4	Питомий маржинальний прибуток
5	Точка критичного обсягу продажів

7. Які фактори впливають на побудову асортименту товарів у роздрібних торговельних підприємствах?

1	Тип і розмір магазину, його технічна оснащеність
2	Чисельність населення, що обслуговується
3	Умови товаропостачання роздрібною торговельною мережею
4	Наявність мережі магазинів-конкурентів
5	Всі відповіді вірні

8. До постійних витрат належать:

1	Амортизаційні відрахування
2	Страховання
3	Матеріальні витрати
4	Податок з майна

9. Одноразовий платіж, що стягається з постачальника за прострочення постачання або недопостачання товарів у відсотковому вираженні до вартості непоставлених в термін товарів по окремих найменуваннях асортименту називається:

1	штраф
2	санкція
3	неустойка
4	Відшкодування збитків

10. За формулою «(прибуток від продажу / витрати обігу) × 100 %» визначається:

1	Рентабельність підприємства
2	Економічний ефект комерційної діяльності
3	Ефективність одного обороту
4	Рентабельність основних засобів

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 року, протокол № 5, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму тощо, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту) .

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс з дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2496>
2. Гераймович В. Л. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Комерційна діяльність посередницьких підприємств» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 075 «Маркетинг» К.: НУБіП України, 2022.
3. Рябчик А. В. Конспект лекцій з дисципліни «Комерційна діяльність посередницьких підприємств» для студентів факультету аграрного менеджменту напряму підготовки 075 «Маркетинг» ОС «Магістр» (денної та заочної форми навчання) А. В. Рябчик - К.: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2015. 120 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Антонюк Я.М., Шиндировський І.М. Комерційна діяльність : навч. посібник. Львів : Магнолія, 2011. 332 с.
2. Апопій В.В., Мішук І.П., Ребіцький В.М. та ін. Організація торгівлі : підручник; 2-ге вид. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 632 с.
3. Бабух І.Б. Теоретичні підходи до аналізу комерційної діяльності та управління нею. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 10. Ч. 1. С. 23-26.
4. Багорка М. О., Кадирус І. Г., Юрченко Н. І. Маркетингові підходи в управлінні збутовою діяльністю оптових торговельних підприємств. Підприємництво і торгівля. 2021. № 8. С. 7-14.
5. Балабанова Л.В., Германчук А.М. Комерційна діяльність: маркетинг і логістика : навч. посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 288 с.

6. Балабан П. Ю. Комерційна діяльність : підручник. Харків. Світ Книг. 2018. 452 с
7. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. Київ : Кондор-видавництво, 2017. 368 с.
8. Білан Є. Удосконалення комерційної діяльності підприємства. Актуальні проблеми вітчизняної економіки, підприємництва та управління насучасному етапі : мат. доп. V Ювіл. наук.-практ. конф. студ. та молодих вчен. зміжн. участю (м. Тернопіль, 12 лист. 2020 р.) / редкол. : О. Ф. ОвсянюкБердадіна, Ю. А. Богач, О. І. Заклекта та ін. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. Ч. 2. С. 347-349. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/40249> (дата звертання:04.06.2022 р.).
9. Біловодська О.А., Гвоздецька М.Ю. Дослідження сутності каналів при управлінні дистрибуцією у сфері маркетингу та логістики. Ефективна економіка. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/43.pdf. (дата звертання: 04.06.2022 р.).
- 10.Бойко І.І. Мааркетингові дослідження (мінімальний маркетинговий експеримент) : навч. посібник. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 280 с.
- 11.Борисенко О.С., Фісун Ю.В., Чорна Д.О. Теоретико-методологічні аспекти організації та впровадження маркетингового менеджменту на підприємствах. Приазовський економічний вісник. 2021. № 2. С. 60-65.
- 12.Вашків О.П., Собко О.М., Смерека С.Б. Управління конкурентоспроможністю продукції : навч. посіб. для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та
- 13.адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржовадіяльність». Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 272 с.
- 14.Виноградська А.М. Комерційне підприємництво: сучасний стан, стратегії розвитку : монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 807 с.
- 15.Виноградська А.М. Технології комерційного посередництва : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 780 с.
- 16.Воронько-Невіднича Т.В., Кошулько А.В., Карасенко В.М. Особливості управління комерційною діяльністю аграрних підприємств. Приазовський економічний вісник. 2018. Вип. 6. С. 130-134.
- 17.Гой І.В., Смялянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
- 18.Гонський М.Д. Інтеграція маркетингу в комерційні процесиорганізації. Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. праць. Львів : ЛКА, 2011. Вип. 12. С.83-86.
- 19.Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01. 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text/> (дата звертання: 15.05.2022 р.).
- 20.Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
- 21.Єрмошенко М.М. Комерційна діяльність посередницьких організацій : навч. посібник. Київ : НАУ, 2003. 345 с.

22. Комерційна діяльність : підруч. / за ред. проф. В.В. Апопія. Київ : Знання, 2008. 558 с.
23. Комерційна діяльність підприємств : навч. посіб. / Т. І. Притиченко, В. М. Щетинін. Харків : ХНЕУ, 2010. 318 с.
24. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. Київ : Діалектика, 2020. 880 с.
25. Купалова Г.І., Артюх Т.М., Бодяковська А.В. Стратегія розвитку електронної комерції в період пандемії COVID-19. Підприємництво і торгівля. 2021. № 8. С. 40-48.
26. Мальчик М.В., Адасюк І.П. Реклама в інтернеті: теоретичний аналіз та особливості. Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues. 2021. Vol. 5. № 1. С. 75-85.
27. Маркетинг : навчальний посібник / Старостіна А.О., Кравченко В.А., Пригара О.Ю., Ярош-Дмитренко Л.О. / за заг. ред. проф. Старостіної А.О. Київ : «НВП «Інтерсервіс», 2018. 216 с.
28. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш Формат, 2020. 424 с.
29. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 р. № 271/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звертання: 05.06.2022 р.).
30. звертання: 05.06.2022 р.).
31. Саблук О. Суть і принципи комерційного підприємництва і комерційної діяльності. Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Економічні науки. 2018. № 1. С. 74-79.
32. Сетьяван І., Котлер Ф., Кетарджая Г. Маркетинг 4.0: від традиційного до цифрового Київ : КМ-Букс, 2020. 208 с.
33. Harris L., Kotler P., Armstrong G., He H. Principles of marketing. Pearson, 2020. 719 р.
34. Pro-Consulting. Офіційна сторінка. URL: <https://pro-consulting.ua> (дата звертання: 29.05.2022 р.).
35. Vashkiv O., Sobko O., Smereka S. Comprehensive assessment of the company's competitiveness. Економіка та суспільство. 2021. № 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-33>.